

Christel Ghita Hansen
og Karsten Hansen
Kongevejen 67
8789 Endelave

Landzonetilladelse til vandhul på matr. nr. 51d Endelave By, Endelave

Horsens Kommune har planer i forbindelse med EU-life BioScape projektet på Endelave om at etablere et vandhul på 800 m² på jeres ovennævnte matrikel. Placeringen er som vist på nedenstående kort.

Området er tidligere mark, hvor der er blevet tinglyst permanent ekstensivering af landbrugsdrift i rammer af BioScape projektet i 2024. Området skal ifølge tinglysningen bevares i tilstand svarende til beskyttet natur, uden omlægning, gødskning eller sprøjtning. Formålet er beskyttelse af øens vandforsyning, hvis opland matriklen ligger i.

Tiltagene omkring grundvandsbeskyttelsen forventes også at gavne øens biodiversitet. For at fremme udvikling af god naturtilstand, bliver arealet behandlet med udlæg af hør høstet i 2024, og efterfølgende hegnet til afgræsning. Der bliver også etableret et vandhul.

Projektet om etablering af vandhul kræver tilladelse efter planlovens § 35* (Se Bilag 1).

Kommunens afgørelse

Horsens Kommune giver hermed landzonetilladelse til at anlægge et nyt vandhul på matr.nr. 51d, Endelave By, Endelave, jf. ovenstående kortudsnit.

Tilladelsen gives på følgende vilkår:

1. Projektholderen, Horsens Kommune sikrer, at udførende entreprenør overholder vilkårene samt gældende lovgivning.

2. Bunden skal skråne jævnt mod midten. Hældningen må højst være 1:7, og gerne fladere.
3. Efter udgravningen af vandhullet udjævnes brinkerne, så lavningen fremstår naturligt i terrænet.
4. Vandhullet skal efter etableringen have et areal på maksimalt 800 m² i sin helhed til nuværende terrænniveau.
5. Overskydende jord må ikke spredes i beskyttet natur. Materialet skal udsprede i et jævnt lag på højst 30 cm i en minimumsafstand på 10 meter fra vandhullet på samme matrikel.
6. Eksisterende dræntilløb fra nordvest skal tilsluttes vandhullet på en måde, så der ikke opstår opstuvning af vand på naboarealer.
7. Eventuelle andre eksisterende dræn fra nabogrunde skal tilsluttes efter afløbet fra vandhullet, så der ikke opstår opstuvning af vand på naboarealer.
8. Afløb fra vandhullet skal etableres således, at vandet løber fra vandhullet ca. 30 cm under terrænniveau med en løsning, der sikrer fri gennemstrømning uden stuvning på terræn.
9. Der må ikke anlægges øer eller redekasser til fugle i vandhullet.
10. Der må ikke fodres i og ved vandhullet.
11. Der må ikke plantes omkring vandhullet.
12. Der må ikke udsættes ænder, krebs, fisk eller andre dyr i eller ved vandhullet.

Hjemmel

Denne afgørelse er truffet efter planlovens § 35, stk. 1, se Bilag 1.

Begrundelse for afgørelsen

Arealet, hvor vandhullet ønskes anlagt er tidligere dyrket mark, og ligger i landzone.

Ifølge planloven må der ikke ske ændringer i anvendelse af bl.a. ubebyggede arealer uden forudgående tilladelse. Det ansøgte udløser derfor krav om tilladelse efter planlovens § 35, stk. 1.

Formålet med landzonebestemmelserne i planlovens § 35 er at sikre en hensigtsmæssig udnyttelse af arealressourcerne gennem en afvejning af alle de forskellige interesser i det åbne land (se lovtekst i Bilag 1).

Endelave ligger i Natura 2000 område "Horsens fjord, havet øst for og Endelave". Området, hvor vandhullet planlægges at blive gravet, er tidligere dyrket mark midt på øen. Matriklen er indenfor indvindingsoplandet til øens vandforsyning. Området, hvor vandhullet planlægges at blive etableret, er meget fattigt i eksisterende naturområder.

BioScape projektets mål er at beskytte øens grundvandsressource og sammenbinde øens eksisterende naturområder på tværs af tidligere marker. Vandhullet skal fungere som vandingssted til græssende dyr på den tidligere dyrkede mark, og som ny våd biotop til glæde for øens vilde dyr.

Begrundelse for afgørelsens vilkår

Vilkårene er stillet for at sikre de bedste betingelser for at opnå et godt vandhul, der passer naturligt ind i landskabet, og kan fungere som levested for områdets planter og dyr.

Søer og vandhuller er værdifulde levesteder for mange planter og dyr. Især frøer, tudser og salamandre er helt afhængige af lysåbne vandhuller med lavt solbeskinnet vand. Der er derfor stillet vilkår om, at vandhullets omgivelser friholdes for høj beplantning, da det ellers bliver skygget og dermed for koldt til at padder kan yngle der.

For at sikre etableringen af et godt vandhul, skal vandhullet beskyttes mod tilførslen af næringsstoffer. Der er derfor stillet vilkår om, at der ikke må fodres i og ved vandhullet. Udsætning af ænder, fisk og andre dyr kan også medføre dårlig vandkvalitet, især pga. øget næringstilførsel, men også pga. negativ påvirkning af fødekæderne og økosystemet i vandhullet. Der er derfor også stillet vilkår om, at der ikke må opstilles andehuse eller laves øer i vandhullet, da der er risiko for at det medfører et unaturligt højt antal andefugle.

Vandhullet planlægges at blive etableret i nærheden af to lavtliggende ejendomme i en lavning, hvor der passerer et hoveddræn igennem marken nord for ejendommene. Der er muligvis flere dræn fra naboarealer, der løber til lavningen. For at sikre at etablering af vandhullet ikke forårsager stuvning af vand på naboarealer, er der stillet vilkår omkring behandling af dræntilslutninger og forsvarligt anlæg af afløb fra vandhullet.

Vurdering ifm. ændret arealanvendelse og landskabelige forhold

Efter udførelse af projektet vil arealet få en ændret anvendelse. Projektet vil fremme områdets naturindhold. Projektet vurderes at bidrage til, at flere af kommuneplanens udpegninger for området kan efterleves.

Følgende fremgår af vejledning til planloven:

“Ved afgørelsen af, om der bør meddeles tilladelse til etablering af et vandhul, skal der lægges vægt på, om etablering af vandhullet vil være i strid med planlægningen for området, herunder særligt beskyttelsen af natur- og kulturhistoriske interesser, samt de jordbrugsmæssige interesser”.

Arealet, hvor vandhullet ønskes etableret, ligger i et område, der jf. Kommuneplan 2021 for Horsens kommune er udpeget til:

- *Potentielt naturbeskyttelsesområde* (en del af *Det grønne Danmarkskort*)
- *I økologisk forbindelseslinje*
- *Bevaringsværdige landskaber*
- *Større sammenhængende landskaber*

Retningslinjerne for disse arealudpegninger kan læses her:

www.kommuneplan2021.horsens.dk/retningslinjer/

Potentielle naturbeskyttelsesområder skal forbedre sammenhængen mellem eksisterende naturarealer og dermed forbedre vilkårene for det vilde dyre- og planteliv. Det ansøgte, vurderes derfor at være i overensstemmelse med udpegningen.

Bevaringsværdige landskaber. Vandhullet placeres i en fugtig lavning med opstigende grundvand tæt på beskyttet eng og andre naturområder. Det vurderes at vandhullet kommer til at passe naturligt ind i landskabet, og bidrage til at sikre øens værdifulde og varierede landskabelige kvaliteter.

Større sammenhængende landskaber, skal som udgangspunkt friholdes for etablering af nye anlæg eller udvidelse af eksisterende anlæg, der slører landskabssammenhængene eller kan påvirke omgivelserne visuelt eller støjmessigt. Vandhullet er ikke anlæg, der kan sløre de landskabelige sammenhænge, og etableringen strider derfor ikke mod retningslinjerne for dette tema.

Samlet vurdering

Horsens Kommune vurderer, at etableringen af vandhullet vil give et løft i forhold til øens naturindhold, og forbedrer vilkårene for det vilde dyre- og planteliv. Projektet vil skabe flere levesteder og samtidig styrke områdets eksisterende naturbeskyttelsesinteresser.

Horsens Kommune vurderer, at projektet har positiv indvirkning på Natura 2000-områder og for bilag IV-arter. *Se Habitatvurdering i Bilag 2.*

Det er Horsens Kommunes vurdering, at projektet ikke påvirker tilstanden af vandområder negativt eller forhindrer målopfyldelsen for tilstanden af vandområder jf. lov om vandplanlægning*.

Afgørelsen vurderes således samlet at være i overensstemmelse med lovens formål, kommuneplanens retningslinjer, gældende Natura 2000-planer samt vandområdeplaner.

Sagens faktiske oplysninger

Vandhullet ønskes at blive anlagt som vist på kort på side 1. som delvist grundvandsfødt, og delvist forsynet med vand fra dræntilløb, der passerer lavningen. Det eksisterende hoveddræn i området tilsluttes til vandhullet som tilløb, og der bliver etableret afløb, som sikrer, at vandet ikke stuver op på terræn eller gør nabogrundene mere våde.

Området, hvor vandhullet kommer til at ligge, er omfattet af tinglyst deklARATION om, at arealet ikke må jordbehandles, gødskes eller sprøjtes. Der gælder således også forbud mod plantning og fodring på hele arealet, inklusiv ved vandhullet.

Vandhullet bliver gravet i rammer af EU life BioScape projekt. Formålet er beskyttelse af øens drikkevand og fremmelse af biodiversitet.

Det opgravede materiale vil blive planeret ud på nærliggende ikke beskyttet areal.

Arealernes tilstand

Arealet, hvor vandhullet ønskes placeret, er tidligere dyrket mark.

Området er afvekslende med tørre og våde partier. I lavningen, hvor vandhullet planlægges gravet, siver grundvand ud.

*Forholdet vedr. naturbeskyttelsesloven**

Horsens Kommune vurderer at arealet, hvor vandhullet ønskes etableret, ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, som beskyttet natur. Denne vurdering bygger på arealets driftshistorie og luftfotos.

Det nærmeste beskyttede naturarealer (vandhuller, skovmoser og strandeng) ligger i mere end 300 m-s afstand mod øst.

På trods af afstanden til nærmeste beskyttede naturområder forventer vi, at efter etableringen vil der hurtigt udvikles et rigt naturligt dyre- og planteliv i det nye vandhul. Hele området mod de beskyttede arealer øst for, er blevet taget ud af dyrkning i 2024 i rammer af BioScape projektet. Løsningen fremmer mulighed for indvandring af de vilde arter fra de eksisterende naturområder.

Vandhullet **bliver omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, så snart der er tegn på, at vilde planter og dyr har etableret sig. Derefter skal der søges om dispensation til tilstandsændringer i søen** hos Horsens Kommunes Naturteam.

Partshøring

Medmindre det anses for værende af underordnet betydning, skal kommunen høre naboer til projektarealet, om der er indvendinger eller informationer, før det afgøres, om der kan gives landzonetilladelse til etablering af vandhullerne.

Kommunen har vurderet, at begge de nærmeste naboer, ejerne af Havhornet 15 og Havhornet 19 kan have særlig interesse i at blive hørt. Vandhullet kommer til at ligge i kort afstand fra skel, og terrænforholdene gør, at vandhullet skal etableres på en bestemt måde for at undgå oversvømmelsesrisiko.

Vi har fået svar fra Havhornet 19 i høringsperioden, og der blev afholdt møde med entreprenør og ejere af Havhornet 19 siden hen. Ejerne af Havhornet 19 glæder sig til etablering af vandhullet, og er indforstået med den foreslåede løsning omkring styring af hydraulikken. Projektholderen, Horsens Kommune sørger for, at de er involveret i tilstrækkelig grad i forløbet omkring etablering af vandhullet, hvis afløb skal tilsluttes til gennemløbsbrønd indenfor deres skel.

Offentliggørelse

Landzonetilladelsen offentliggøres på [Kommunens hjemmeside](#) i 4 uger fra dags dato.

Tilladelse efter anden lovgivning

*Museumsloven**

Fortidsminder er beskyttet af kapitel 8 i museumsloven.

Horsens Museum har foretaget arkivalsk kontrol af området og har vurderet, at der vil være risiko for at påtræffe skjulte, jordfaste fortidsminder ved anlægs- og jordarbejde på arealet. Museet vurderede derfor, at det er nødvendigt at foretage en forundersøgelse efter museumslovens §25-27. Forundersøgelsen bliver udført inden etablering af vandhullet påbegyndes, og bekostes af projektmidler fra EU life BioScape projektet.

Klageadgang

Der kan klages skriftligt over denne afgørelse til Planklagenævnet. Se hvordan i Bilag 3.

Søgsmål

Et søgsmål ved domstolene skal være anlagt senest 6 måneder efter meddelelse af denne tilladelse.

Lovgivning

Herunder er henvisninger til relevant lovgivning, som er markeret med * i dette brev:

Planloven

Bekendtgørelse nr. 572 af 29. maj 2024 af lov om planlægning

Naturbeskyttelsesloven

Bekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 af lov om naturbeskyttelse

Lov om vandplanlægning

Bekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017 af lov om vandplanlægning

Museumsloven

Bekendtgørelse nr. 358 af 8. april 2014

I øvrigt

Ejendommens øvrige arealer er ikke vurderet i denne sagsbehandling.

Hvis du er i tvivl om noget i dette brev, er du velkommen til at ringe hertil.

Med venlig hilsen

Bente Søndergaard Andersen

Biolog

Mail: teba@horsens.dk

Kopiliste

Følgende klageberettigede har fået afgørelsen til orientering:

*Danmarks Naturfredningsforening
Dansk Ornitologisk Forening
Dansk Ornitologisk Forening Sydøstjylland
Friluftsrådet
Horsens Museum
Plan- og Landdistriktsstyrelsen*

Bilagsliste

1. Lovtekst, planlovens § 35
2. Habitatvurdering
3. Klagevejledning

Bilag 1 – Lovtekst

Planloven

Kapitel 7

Zoneinddeling og landzoneadministration

§ 35, stk. 1. I landzoner må der ikke uden tilladelse fra kommunalbestyrelsen foretages udstykning, opføres ny bebyggelse eller ske ændring i anvendelsen af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer.

Stk. 2. Tilladelse efter stk. 1 til udstykning, bebyggelse eller ændret anvendelse, som er omfattet af reglen om lokalplanpligt i § 13, stk. 2, kan først meddeles, når de fornødne bestemmelser i kommuneplanen er endeligt vedtaget og den fornødne lokalplan er offentligt bekendtgjort.

Stk. 3. For arealer i kystnærhedszonen uden for udviklingsområder, jf. § 5 a, må tilladelse efter stk. 1 kun meddeles, hvis det ansøgte har helt underordnet betydning i forhold til de nationale planlægningsinteresser i kystområderne, jf. dog §§ 4 a og 5.

Stk. 4. Tilladelser efter stk. 1 kan først meddeles, når der er forløbet 2 uger efter, at kommunalbestyrelsen har givet skriftlig orientering om ansøgningen til naboerne til den omhandlede ejendom.

Stk. 5. Bestemmelsen i stk. 4 gælder ikke, hvis det ansøgte efter kommunalbestyrelsens skøn er af underordnet betydning for naboerne.

Stk. 6. Ansøgeren skal have skriftlig meddelelse om afgørelser efter stk. 1.

Stk. 7. En afgørelse efter stk. 1 skal indeholde oplysning om kredsen af klageberettigede efter § 59 og om regler for indgivelse og behandling af klage.

Stk. 8. Tilladelser efter stk. 1 skal offentliggøres. Offentliggørelse kan ske udelukkende digitalt. Offentliggørelse kan dog undlades, hvis tilladelsen er i overensstemmelse med en offentligt bekendtgjort lokalplan.

Stk. 9. Offentliggørelsen af en tilladelse efter stk. 1 skal indeholde oplysning om kredsen af klageberettigede efter § 59 og om regler for indgivelse og behandling af klage.

Stk. 10. Kommunalbestyrelsen kan meddele tilladelse efter stk. 1 til etablering af flere boligenheder i eksisterende bygninger i landzone, som er egnede hertil. Det er en forudsætning, at boligenhederne indrettes uden væsentlig om- eller tilbygning. De nye boligenheder er ikke omfattet af retten til at udvide til 500 m² efter § 36, stk. 1, nr. 10, og kan ikke overgå til anvendelse til fritidsboliger efter § 36, stk. 1, nr. 11.

Planloven

Bekendtgørelse nr. 572 af 29. maj 2024 af lov om planlægning

Bilag 2 – Habitatvurdering

Jf. § 4 i bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter*, skal der forud for meddelelse af landzonetilladelse foretages en vurdering af, om aktiviteten kan påvirke et internationalt beskyttet område (Natura 2000-område) væsentligt, og om det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter – eller ødelægge de planterarter, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV* (strengt beskyttede arter i EU).

Der kan kun meddeles afgørelse, hvis det vurderes, at projektet kan realiseres uden at:

- Skade arter eller naturtyper som indgår i udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder.
- Beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter – eller ødelægge de planterarter, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV.

Natura 2000

Projektområdet i Natura 2000 område, Habitatområde H52, Horsens Fjord, havet øst for og Endelave.

Der er vedtaget en Natura 2000-plan for området. Natura 2000-planens målsætning er bindende for myndigheden og skal anvendes ved konsekvens vurdering ved myndighedsudøvelse jf. habitatbekendtgørelsen. Udpegningsgrundlaget for området fremgår af Miljøstyrelsens hjemmeside.

Horsens Kommune vurderer, at projektet vil have positiv indvirkning på naturtyper og levesteder for arter, som udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

Bilag IV-arter

De såkaldte bilag IV-arter er en række arter af planter og dyr, der er omfattet af en særlig streng beskyttelse i alle EU-medlemsstater herunder Danmark. Det gælder for dyrearterne, at der er et generelt forbud mod at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder i deres naturlige udbredelsesområde, mens der for planterarterne er forbud mod at ødelægge dem. Forbuddet gælder uanset om disse dyr og planter findes inden for eller uden for beskyttede naturområder.

Flagermus har potentielle yngle- og rasteområder i ældre træer med hulheder, spættehuller eller sprækker samt i ejendomme med utætte tagkonstruktioner eller andre hulheder. Der fældes ikke potentielle flagermustræer eller nedrives ejendomme, der egner sig som yngle- eller rasteområder for flagermus, i forbindelse med det ansøgte. Den ansøgte etablering af et vandhul vil forbedre områdets fourageringsmuligheder for flagermus.

Odder har potentielle yngle- og rasteområder langs uforstyrrede vandløb, søer, moser og fjordområder. Et nyt vandhul gavner arten.

Stor vandsalamander har potentielle yngle- og rasteområder i vandhuller og søer. Arten overvintrer på land, som regel i skove eller haver. Et nyt vandhul på Endelave sikrer et nyt potentielt levested for arten.

Strandtudse har potentielle yngle- og rasteområder i solbeskinnede vandhuller med lav vandstand. Som oftest temporære vandhuller eller vandhuller med nøgne kanter opstået i forbindelse med grusgravning. Arten er desuden salttolerant til et vist niveau og kan yngle i saltvand. I Horsens Kommune er arten kun registreret på Endelave og i forbindelse med en gammel grusgrav i nærheden af Nim. Et nyt vandhul på Endelave sikrer et nyt potentielt levested for arten.

Det er Kommunens vurdering, at projektet vil have positiv virkning for især padder ved at sikre dem et nyt yngle- eller rasteområde. Andre bilag IV-arter, såsom f.eks. flagermus vil også få gavn af et nyt vandhul pga. områdets insektliv beriges af tilstedeværelse af nyt åbent vandspejl.

Samlet vurdering vedr. Natura 2000-områder og bilag IV-arter

Horsens Kommune vurderer således samlet, at projektet kan realiseres uden at:

- Skade arter eller naturtyper som indgår i udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder.
- Beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter – eller ødelægge de plantearter, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV.

Lovgivning markeret med * i teksten:

Planhabitatbekendtgørelsen

Bekendtgørelse nr. 1383 af 26. november 2016

Habitatdirektivet

Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter – med senere ændringer

Bilag 3 – Klagevejledning

Der kan klages skriftligt over denne tilladelse til Planklagenævnet.

Hvem kan klage?

Klage kan adressaten for afgørelsen, erhvervsstyrelsen, enhver der har en retlig interesse i sagens udfald, herunder en nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker, landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen på betingelse af, at foreningen eller organisationen har vedtægter eller love, som dokumenterer dens formål, og at foreningen eller organisationen repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Landzonetilladelsen annonceres på [kommunens hjemmeside](#) fra dags dato og 4 uger frem.

Hvordan klager man?

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, skal du klage til Planklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på hjemmesiden for [Nævnenes Hus](#). Klageportalen ligger også på [borger.dk](#) og [virk.dk](#). Du logger på [borger.dk](#) eller [virk.dk](#), ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Kommunen i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 900,- (private)/ 1800,- (organisationer og virksomheder). Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Klagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagefrist

Klage skal ske senest 4 uger fra modtagelsen af dette brev.